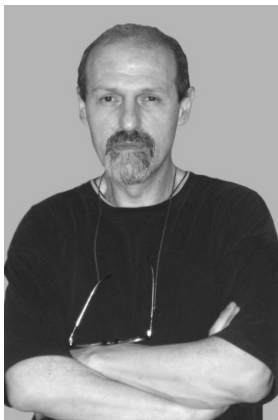

Александар Ђаја

БИТКА ЗА СЕЊАК

комедија

Рођен је 1954. године у Београду, где је и дипломирао на одсеку за драматургију, Факултета драмских уметности, 1979. године. Члан је Удружења драмских писаца Србије. Био је директор Народног позоришта у Приштини 1992/93. године. Од 1996. године ради као драматург Позоришта на Теразијама у Београду.

Аутор је више позоришних комада, изведених у Београду и у другим градовима Србије: *Између* (Београд, 1976), *Веронезе* (Београд, 1977), *Српски рулеј* (Шабац, 1983), *Ноћ вештица* (Београд, 1986), *Бој њејловога* (Зајечар, 1989), *Бишка за Сењак* (Београд, 1989), *Бумбаров леј* (Београд, 1992), *Јанковац – њојољени свети* (Зајечар, 1995), *Живој Јевремов* (Београд, 2006) и *Повраћак кнежевог сокола* (Крагујевац, 2006). За комедије *Бишка за Сењак* и за драму *Јанковац – њојољени свети*, добио је награде за Најбољи драмски текст на конкурсима Удружења драмских писаца Србије, за 1989. и 1990. годину. Написао је тридесетак радио-драма (*Своје ошачастиву*, *Галактичка жрзница*, *Позвони и њуцај*, *Милован Глишић*, *Свети богаља*, *Nulla dies sine experimentum*, *Одбрана и њојаси Бодога*, *Јакл се враћа кући*, итд...) емитованих на програмима Радио Београда и Радио Новог Сада. Као стални сарадник Школског програма ТВ Београд од 1981. године, реализовао је више стотина сценарија у оквиру најпознатијих серија за децу: *Коцкица*, *Чик њогоди*, *Дечје игре*, *Ојкривалица*, *Живој сјорјског коња*, *Дворови Београда*, *Ајом њо ајом*, *Змајева библиотјека*, *Гесјовни*

буквар, *Влакна и ѿексѿил*, *Зооѿека*, итд... Сарађивао је и у Забавном програму ТВ Београд (серија: *Поноћни ѿакси*, *Меџа-хиѿ...*), док је за Играни програм написао сценарио за ТВ филм *Паланка у ѿланини*, према роману Анђелије Лазаревић. Аутор је сценарија за играну серију *Мансарда*, емитовану на Првом програму РТС-а.

У листу “Борба” написао је око од две стотине чланака као аутор колумне: “И то се дешава”. Добитник је “Борбине” награде за есеј за 1999. годину. Сарађивао је и у другим новинама и часописима (“Драма”), објављивао текстове на Интернет сајтовима; у часопису “Сцена” објављени су му драмски текстови: *Биџика за Сењак* и *Јанковац – ѿѿѿѿљени свеѿ*, а у едицији “Савремена српска драма” текстови: *Језеро*, *Веронезе*, *Живоѿ Јевремов*, *Ла Герилла*, *Блаѿѿуб II*, *Повраѿѿак кнежевоѿ сокола* и *Јанковац – ѿѿѿѿљени свеѿ*.

Александар ЂАЈА

БИТКА ЗА СЕЊАК
комедија

ЛИЦА:

АНДРИЈА МАРИЋ, наставник у пензији
МИЛИЦА МАРИЋ, његова жена, фармацеут
НЕБОЛША МАРИЋ, њихов син, незапослени стоматолог
ГВОЗДЕН ВУКОВИЋ, политичар у пензији, резервни мајор
ЉУБИНКА ВУКОВИЋ, његова жена, пензионер
НАТАША ВУКОВИЋ, њихова ћерка, стјуардеса
КАТАРИНА ПАВЛОВИЋ, Милицина мајка,
породични пензионер
КРАСОЈЕВИЋ, резервни водник
СТЕВАНОВИЋКА, активиста у Месној заједници
МИТА, резервни капетан
МАХМУТ МУРИЋИ, поштени Албанац
(НОСАЧИ, ВОЈНИЦИ, ПОШТЕНИ АЛБАНЦИ...)

Дешава се у Београду, крајем друге половине XX века.
Лица и догађаји су измишљени, а свака сличност са стварним
лицима и догађајима је немогућа.

Београд, 1988.

Комад је премијерно изведен 05. 09. 1989. године
у Позоришту на Теразијама у Београду.

 ПРВА СЛИКА

Из мрака њочне њродорно да завија сирена за узбуну.

Оџамњење: дневни боравак у сџану Марића. За сџолом, с ѓлавом њоред џисаће машине, сџава Андрија Марић. Пробуди се, усџане и заџвори џрозор, а заџим се враџи за сџо и, као да се сирена и даље не чује, мирно настџави да куца... Уџрчи усџаничено Милица, у сџаваџици.

МИЛИЦА: Андрија, узбуна! ... Андрија!?

АНДРИЈА: Молим?

МИЛИЦА: Чујеш ли сирену?

АНДРИЈА: Чујем.
(Удари слово)
Тачка.

МИЛИЦА: Боже, смилуј нам се ... Мама! Мама!

Уђе Катџарина Павловић, сасвим смирена.

КАТАРИНА: Зашто вичеш, ћери?

МИЛИЦА: Почине рат, морамо да бежимо! ... Небојша?! Небојша се синоћ није вратио! ... Где ми је дете, чујете ли ме?

КАТАРИНА: Милице, молим те, не сеји панику.

МИЛИЦА: Андрија, помери се, човече! Морамо да пронађемо нашег сина!

АНДРИЈА: Како...

МИЛИЦА: Шта: како?

АНДРИЈА: Како да пишем у оваквим условима ...?

МИЛИЦА: Ја немам мужа, ја немам никога!

КАТАРИНА: Е, када сам хтела да те удам ...

АНДРИЈА: За госн Миливојевића ...

МИЛИЦА: Не спомињите Миливојевића!

КАТАРИНА: Молим. Ако једном заувек склопим очи нећу више ништа спомињати.

АНДРИЈА: "Оставите сваку наду ви који ћете ући..."

МИЛИЦА: Полудећу од вас! Полудећу од ове сирене! Где ћемо, куда ћемо?

КАТАРИНА: Куда? Нигде.

- МИЛИЦА: Мама, јеси ли ти при себи?
КАТАРИНА: Нисам! И не могу бити при себи у овој уклетој кући.
АНДРИЈА: О, имате примедбе на смештај?
КАТАРИНА: Погледајте се: како то живите?
АНДРИЈА: А шта нам фали?
КАТАРИНА: И глава и реп! Син вам луња ноћу около, нити знате шта ради, нити с ким се дружи. Ти, зете, кључаш по тој машини и дању и ноћу, не могу ока да склопим. А моја ћерка, од кад се за тебе удала, престала је да личи на себе: не чита штампу, не слуша радио, не гледа телевизију – ко да живи у средњем веку!
- МИЛИЦА: Какве везе сад има телевизија...?
КАТАРИНА: Има! Целе недеље брундају о тој војној вежби, а ти запела: рат па рат.
МИЛИЦА: Војна вежба? Јеси ли сигурна?
КАТАРИНА: Сигурно да сам сигурна! Мислиш да се тако ратује: пљуни па залепи.
МИЛИЦА: Не знам, кад чујем сирене ...
КАТАРИНА: У твојој глави и јесу само сирене!
МИЛИЦА: Али, мама, и '41. су говорили да је вежба, а док смо се окренули, већ су праштале бомбе.
КАТАРИНА: То је било пре рата! Неће ваљда и данас да нам сруче бомбе на главу, а да ми о томе немамо појма.
МИЛИЦА: Просто не знам шта више да мислим...
КАТАРИНА: И не треба да мислиш! Ђути и слушај шта ти се каже.
АНДРИЈА: Тако је, душо, слушај маму. Но-но.
КАТАРИНА: То “но-но”, зете, стави у тај роман и не мешај се у наше породичне односе.
- Туйњава корака на сйейенишиу.*
- МИЛИЦА: Чујете ли? Јуре у подрум! ... Мама, морамо и ми!
КАТАРИНА: Аман, ћерко, нисам бегала у подрум ни 6. априла.
МИЛИЦА: Оно је било друго време. Данас се све бодује.
КАТАРИНА: Милице, да те твоја мајка нешто пита: зашто не одеш у пензију?

- МИЛИЦА: Питај то оне у комисији! ... Све то данас тражи паре, ни пензију више не можеш цабе да добијеш.
- КАТАРИНА: Ко каже? Твој Андрија је доби из цуга... Истина, видели људи одмах да је... то, мислим, у реду, објективна нужност и за опште добро...
- АНДРИЈА: Госпођо Павловић, зашто претходно не конципирате на папиру своје мисли, да бих вас лакше пратио?

Сирена нагло пресџане.

- МИЛИЦА: Чујете ли? Престало је.
- АНДРИЈА: Како да чујемо, кад је престало?
- КАТАРИНА: Но, ћерко, сада ћеш се ваљда смирити.
- МИЛИЦА: Лако је теби да говориш, не знаш ти овај комшилук.
- КАТАРИНА: За име бога, досад сам га већ упознала. Месец дана ја већ чамим у овој вашој, да не кажем шта.
- АНДРИЈА: Зашто се мучите? Можете одмах да се спакујете.
- КАТАРИНА: Тако, дакле? Не могу да одем док ми мајстор не заврши молерај.
- АНДРИЈА: Али, тај господин вам кречи стан месец дана.
- КАТАРИНА: Шта покушаваш тиме да саопштиш?
- АНДРИЈА: Само то да се такав посао не погађа по дану.
- КАТАРИНА: Махмут Мурићи је добар мајстор и поштени Албанац.
- АНДРИЈА: Сигурно! Зато вам молује стан ко да осликава Сикстинску капелу.
- КАТАРИНА: Сада ми је све јасно. Зашто лепо не кажете: досадила си нам, иди кући. Ја ћу се спаковати, па ћу отићи у Армију спаса и рећи: ја немам никога!

Звук авиона који се приближавају.

- АНДРИЈА: Коначно, Енглези ...!
- МИЛИЦА: Енглези или Немци!
- АНДРИЈА: Или Руси.
- КАТАРИНА: Јесте ли ви полудели? Ово је војна вежба.
- АНДРИЈА: Ја чујем авионе.
- КАТАРИНА: Чујем и ја, нисам глува! Али, то су наши авиони – који представљају непријатељске авионе.

- АНДРИЈА: Где то пише?
КАТАРИНА: То се зна, тако је предвиђено.
МИЛИЦА: Требало је да сиђемо у подрум...
АНДРИЈА: Оппростите, ако су наши непријатељски, који су онда пријатељски?
КАТАРИНА: Исто наши, то јест, наши – који представљају наше... Само што још нису узлетели.

Дейонације.

- АНДРИЈА: А чије су бомбе...?
МИЛИЦА: То је заиста неподношљиво! Шест дана престојим на ногама у тој апотеци, а недељом, кад треба да данем душом, бацају на мене бомбе!
КАТАРИНА: Лепо сам хтела да те удам за...
МИЛИЦА: Ако још једаред споменеш Миливојевића, гурнућу те кроз прозор.
КАТАРИНА: Уштедећу ти труд, ћерко ...
(Приђе њрозору)
Пуцајте! Пуцајте на једну усамљену и беспомоћну старицу!

Зазвони телефоне.

- МИЛИЦА: *(Подигне слушалицу)*
Ало? ... Ало, ко је? ... Ало ...? Мама, затвори тај прозор! ... Небојша, ти си?
КАТАРИНА: *(Брзо затвори њрозор и дохвати слушалицу)*
Чедо бабино! Где си, сине? ... Где? ... Шта радиш тамо? ... Заробљен си?
МИЛИЦА: Заробљен, куку мене!
КАТАРИНА: Ко те заробио?... Снаге агресора?
АНДРИЈА: Боље агресор него мурија.
МИЛИЦА: Јао, сад ће да га муче!
КАТАРИНА: Ђути, нарикачо, не чујем дете! ... Није телевизор, твоја мајка ... Како се то десило?... У “драгстору”, разумем ...
АНДРИЈА: Наравно, пословни састанак у “драгстору”.
КАТАРИНА: И, шта ћеш сада? ... Покушаћеш да побегнеш, разумем се ...

- МИЛИЦА: Убиће га, убиће ми дете!
- КАТАРИНА: Учини све што можеш, сине... Разуме се ... Буди опрезан, непријатељ никад не спава ... Чекамо те и надамо се. Амен.
(*Сћусџи слушалицу*)
- МИЛИЦА: Сине мој једини, зар сам те зато родила, да те злотивори заробе у “драгстору”?
- КАТАРИНА: Милице, попиј чашу воде.
- МИЛИЦА: Шта ће бити с мојим дететом?
- КАТАРИНА: Ама жено, заробљен је само кобајаги, није у ланцима.
- АНДРИЈА: Немојте двапут да кажете. Код њих се то никад не зна.
(*Дејтонације ѝрестјану*)
Коначно ... могу да наставим.
(*Насџави да куца*)
- МИЛИЦА: Андрија, шта то радиш?
- АНДРИЈА: У ком смислу, шта то радим?
- КАТАРИНА: Али, зете, није ли нам било доста буке?
- АНДРИЈА: Ово није бука, већ креативан посао.
- КАТАРИНА: Нека је и креативан, али је бучан.
- АНДРИЈА: Слушајте добро вас две, ово је кућа Марића — а ја нећу дозволити да у њој сви подивљамо. То што се они играју рата, јесте њихова ствар – а ово је моја! Не очекујете ваљда да од вас тражим дозволу за свој посао?
- МИЛИЦА: Е, није само твоја ствар!
(*Баца докуменџе на сџо*)
Интерниста, неуролог, кардиолог, психолог, стоматолог – мозак ми се претворио у медицинску енциклопедију! Неко добије инвалидску кад стане на ексер – а ја?
- КАТАРИНА: То ти је судбина, ћери...
- МИЛИЦА: Мењам три превоза до апотеке, већ ме знају и возачи градског саобраћаја.
- АНДРИЈА: Зашто не идеш колима?
- МИЛИЦА: Твојим колима? Стигла бих таман на крај радног времена. Њима је место у музеју, а не на улици.

- АНДРИЈА: Нису ти, душо, кола крива што ти треба пола сата само да изађеш из дворишта. И још трубиш да ти се помери дрво.
- КАТАРИНА: А и ви сте, Марићи, у овом дворишту садили дрвеће ко салату.
- АНДРИЈА: Зато, значи, данас треба да га сатиремо колима? Госпођо Павловић, те брезе је засадио мој деда и њима нису дошли главе ни спољни ни унутрашњи непријатељи, па чак ни комунисти – а нећете ни ви, ни ваша ћерка са својим возачким умећем.
- МИЛИЦА: Нисам, Андрија, говорила о дрвећу, већ о мојој пензији.
- АНДРИЈА: Познато ми је, само не знам шта хоћеш од мене?
- МИЛИЦА: Хоћу да оставиш ту дрндаву машину – и да ми нађеш неку везу!
- КАТАРИНА: Биће, ко што је нашао и Небојши за посао.
- АНДРИЈА: Ма шта кажете? Јесам ли га ја терао да студира стоматологију?
- МИЛИЦА: То више уопште није важно...
- АНДРИЈА: Важно је! Говорио сам да за зубаре у овој земљи неће бити посла, јер сељаци не поправљају зубе. Они их или имају, или их немају! Али ти и твоја мајка: доктор па доктор, бело одело ... Ето вам га сад.
- КАТАРИНА: Зете, нису сви стоматолози остали незапослени...
- АНДРИЈА: Хоћете ли ме напакон оставити на миру? Видите ли да имам посла?
- МИЛИЦА: Благо теби, Андрија, мислиш само на своје списаније, а остало нек иде бестрага.
- АНДРИЈА: У питању је животни принцип.
- МИЛИЦА: Какав принцип? Зар не видиш како живимо?
- АНДРИЈА: Нисмо ни голи ни боси.
- КАТАРИНА: Нисте баш ни обучени.
- АНДРИЈА: Жао ми је, али Марићи нису умели да краду. Захарије је ову кућу и штампарију стекао поштенним радом – а шта је било после, то је друга прича.
- КАТАРИНА: Они сналажљиви су од почетка пактирала с њима.
- АНДРИЈА: И изгубили свој образ.

- КАТАРИНА: Ко те још данас пита за образ?
- АНДРИЈА: Ви не знате како је било, били сте обична градска породица, а Марићи капиталистичке свиње које сишу крв радничкој класи. Гроф Дракула би добио инфаркт да је могао видети речи које су исписивали по зидовима штампарије.
- КАТАРИНА: То се, зете, зову графити. И онда је то било у моди.
- АНДРИЈА: Каква мода, то је моја прошлост?
- КАТАРИНА: Али, које се нећеш ослободити тако што ћеш о њој писати филозофско-историјски роман, који нико неће хтети да штампа.
- АНДРИЈА: Као прво: не желим да се ослободим своје прошлости, јер у њој нема ничега чега би требало да се стидим. А као друго: не пишем роман. већ социолошку студију о почецима индустријске револуције у Србији. А то што се при том спомиње штампарија “Марић” јесте историјска чињеница.
- КАТАРИНА: А то што при том протураш и своје реакционарне идеје?
- МИЛИЦА: Умете ли вас двоје уопште о чему другом да причате?
- АНДРИЈА: Какве, молићу, реакционарне идеје? Моја књига није јефтини политички памфлет, већ научна студија ...
- КАТАРИНА: Која тврди да су комунисти упропастили Србију?
- АНДРИЈА: Апсолутно погрешно! Која само каже да су зауставили почетак индустријске револуције у њој и да су га после рата вратили још десет корака уназад.
- КАТАРИНА: Није шија него врат.
- АНДРИЈА: Госпођо Павловић, да се разумемо једном за свагда: ја пишем о глобалним друштвеним променама, о друштву и друштвеним односима као о живом, пулсирајућем метастабилном организму.
- МИЛИЦА: Мислим да ћу повратити.
- КАТАРИНА: Хоћеш ли кесу?
- МИЛИЦА: Хоћу гроб, довољно дубок да ме нико из њега не може ишчупати.
- КАТАРИНА: У ту сврху ти је пирамида сигурнија ... Збиља, зете, јеси ли размишљао о проучавању старог Египта? Било је ваљда код њих некакве индустрије.

- АНДРИЈА: Фараони и мумије су ваш ресор, госпођо.
- МИЛИЦА: Морају ли у нашој кући недеље увек да буду овако напорне?
- АНДРИЈА: Морају!... Недеља ме увек подсети на то како је ова кућа некада изгледала: црква, гости на ручку, мирис лаванде ... А данас? Смрдљиви купус и киселе ципеле испред врата ...
- КАТАРИНА: Биће, кисео купус и...
- АНДРИЈА: Неће бити више ништа! Све је било, ово је била најлепша кућа на Сењаку, а онда су је, после победе револуције, лепо украли, генијални архитекта је изде-лио и прекројио у касарну, Вуковићи добили нај-лепши стан, а нама оставише овај, тек да се каже како нам нису све узели... И онда ме питате: зашто пишем? Треба ли да убијам? ... Будалаштине ...!

Луиџе о враиџа.

- СТЕВАНОВИЋКА: *(Off)*
Марићи, отварајте...!
- МИЛИЦА: Стевановићка ...!
(Крене њрема враиџима)
Долазим! ...
(Осћалима)
Пазите шта пред њом говорите.
- КАТАРИНА: Да пазим? Ко је, забога, та Стевановићка? Гестапо?
- АНДРИЈА: Активиста у Месној заједници.
- КАТАРИНА: Уосталом, ја ћу се повући.
- АНДРИЈА: Нећете се ви никуда повући, госпођо Павловић.
- КАТАРИНА: Зашто? Ја сам овде само привремено.
- АНДРИЈА: А ја мислим да се то вама само тако чини.
- Улазе Милица... и Стевановићка, која је у кућној хаљини, у нанулама и са ѓас-маском на лицу. Катарилина љружи обе руке љрема њој.*
- КАТАРИНА: Ставите ми окове и водите ме из ове куће! Боље је часно умрети за домовину, него бити шиканиран!
- СТЕВАНОВИЋКА: Ко је ова грађанка?
- МИЛИЦА: То је моја мајка.

- СТЕВАНОВИЋКА: Која моја мајка?
(Извади сџисе)
Овде је нигде нема.
- КАТАРИНА: Одавно је, госпођо, о мени престало да се води рачуна.
- МИЛИЦА: Боже, Стевановићка, врло добро знаш да је код нас у гостима.
- СТЕВАНОВИЋКА: Марићка, нећемо да се погађамо. Ја сам морала званично да будем обавештена о вашем бројном стању ... Ово је недопустиви јавашлук!
- МИЛИЦА: Шта то причаш...?
- СТЕВАНОВИЋКА: Знате ли да су у III месној пре вежбе пријавили и своје папагаје, акваријумске рибице, а овамо – читав човек, вишак!
- КАТАРИНА: Вишак, добро сте рекли, ја сам овде вишак! А када сам била млађа, при снази, када је требало причувати Небојшу, скувати ручак, онда ...
- МИЛИЦА: Мама, ти немој да се мешаш.
- СТЕВАНОВИЋКА: Збиља, где вам је син?
- КАТАРИНА: Јадно дете је ... заробљено од агресора.
- СТЕВАНОВИЋКА: Заробљен?
(Ушисује)
То је већ нешто... Марићи, Небојша вам је осветлао образ.
- АНДРИЈА: А шта смо ми? Домаћи издајници?
- СТЕВАНОВИЋКА: Ви сте затрпани ... Како ме то гледате? Тако овде пише: директан погодак!
- АНДРИЈА: Знао сам: кад су је промашили Немци и Енглези, ови ће је сигурно погодити.
- СТЕВАНОВИЋКА: Нема ти ту, Андрија, мистификације: све овде стоји, црно на белом. Можете још само да бирате између “мртав” и... “тешко рањен”.
- АНДРИЈА: Избор нам је одувек био велики.
- СТЕВАНОВИЋКА: Мада, с обзиром на то да ни маске нисте ставили на лице, да нисте сишли у склониште... Тешка ситуација. А да и не говорим о томе што ће после вежбе мене прозивати. Због кога? Због Марића. Увек нешто због Марића.

- АНДРИЈА: Па, шта ти хоћеш? У бомбардовању треба ваљда неко и да погине.
- СТЕВАНОВИЋКА: Али зашто баш у овој кући, за мог мандата?
- АНДРИЈА: Ви сте смислили да је погоди бомба...
- СТЕВАНОВИЋКА: Цео кварт је сравњен са земљом! Али, у III-ој су у подрумима још од јуче ујутру. А ви ми само повећавате број непотребних жртава и... још морам да упишем вашу мајку, која је ко зна одакле.
- КАТАРИНА: Госпођо, ја нисам “ко зна одакле” већ из строгог центра.
- СТЕВАНОВИЋКА: Зашто онда нисте лепо остали да погинете у вашем “строгом центру”, а не да се довлачите овамо на Сењак?
- АНДРИЈА: Стевановићка, ова ти је права...!
- МИЛИЦА: Ђути, Андрија! ... Како би било да сиђемо накнадно у подрум?
- СТЕВАНОВИЋКА: Хм ... напад је већ прошао.
- МИЛИЦА: Можда ће бити још један, још два ... још десет?
- АНДРИЈА: Милице, ти ко да си агресор.
- МИЛИЦА: Нећу људима да стварамо компликације.
- АНДРИЈА: Али, како мртви да сиђемо у подрум? Тога нема ни код Агате Кристи.

Звук авиона у бришућем лећу.

- МИЛИЦА: Авиони! Шта сам вам рекла? Још један напад! ... Мама, Андрија, за мном!
- СТЕВАНОВИЋКА: Чекај, Милице, не може то тако ...
- МИЛИЦА: Шта да чекам? Да падне плафон?
- АНДРИЈА: А, извини, ову кућу нису зидали дунстери.
- МИЛИЦА: Андрија, нећу више да нам лупају рецке.
- АНДРИЈА: Боље рецке, него по глави...
- СТЕВАНОВИЋКА: *(Гледа у сјисе)*
Нешто ме буни: овде не пише да се очекује још један напад.
- МИЛИЦА: Баци те хартије и хајде са нама доле!
- СТЕВАНОВИЋКА: Али, то је фризирање ...

МИЛИЦА: Стевановићка, ако ме не послушаш, погинућеш и ти, а онда ће те они твоји фризери тако дохватити...

СТЕВАНОВИЋКА: У ствари, кад зрело размислим: а што да ми будемо најгори?

МИЛИЦА: То ти све време и говорим!

КАТАРИНА: Станите, можда су ово наши авиони...
(*Дејонације*)

... Нису? Срамота! Наши још нису узлетели.

СТЕВАНОВИЋКА: Другови, у склониште! Понесите само најнужније.
Сви изађу, сем Андрије, који дохвати машину и фасцикле и сивави јод руку.

АНДРИЈА: Јебем ти ову земљу, кад не могу ни пола сата да на миру будем мртав...!
(*Изађе*)

Улазе Небојша и Наташа у униформи ситјуардесе. Небојша се осврће за собом.

НЕБОЈША: Каква лудница! Замало да нас изгазе на степеништу... Шта би овај народ радио да је прави рат? Бежао би кроз канализацију ...!

Наташа се баци у фојелу.

НАТАША: Како ме замарају те дуге линије, просто сам ко преполовљена. Шта би ми фалило да радим Европу?... Истина, да нема Сингапура, мој би Неле начисто банкротирао. Је ли тако, срце?... Ништа он не чује, сав је смркнут... Буди срећан што не мораш ко ја да се вучеш по белом свету! Људи мисле да је стјуардеса дивно занимање: летиш, путујеш, а још за то и примаш паре... Па, где су ми те силне паре? Само исписујем чекове, све док ме не стрпају у затвор.

НЕБОЈША: Можда ти не умеш да чуваш лову, Наташа.

НАТАША: И то је тачно. Уместо да је негде штекујем, ја ваљам с тобом дигиталце... Хајде, насмеј се мало! Шта ако су те заробили непријатељски командоси, није крај света, ту је твоја маца да те ослободи.

НЕБОЈША: Хвала ти. Спасла си ми живот.

НАТАША: А ти си се, као што сам чула, одмах јуначки предао.

НЕБОЈША: Нормално. Зашто да вам кварим вежбу.

НАТАША: Није то, срце, моја вежба.

- НЕБОЈША: Моја је још мање.
- НАТАША: Ма немој? Нисам још честито ни слетела, а већ треба да се пресвлагам из једне у другу униформу.
- НЕБОЈША: Шта можеш, кад си ћерка “Великог Штрумфа”.
- НАТАША: Да си га само чуо ових дана како фрче што неће моћи данас на утакмицу.
- НЕБОЈША: Сви фрчу, нарочито они који су покупили кајмак.
- НАТАША: Кад смо већ код кајмака, знаш ли шта је мој Вуковић хтео да уради?
- НЕБОЈША: Да тражи социјалну помоћ?
- НАТАША: Баш си духовит! Хтео је да прода фарму пилића!
- НЕБОЈША: Скандал...
- НАТАША: Начисто подилканио! Наложили га они његови кешовани из месне: “Вуковићу, ти си комуниста, првоборац, не иде то да имаш фарму и да живиш ко капиталиста.” А он, како је наиван и принципијелан, стартује одмах неког адвоката, а кад му тај рече колико би пара за ту фарму могао да добије – није смео из куће нос да промоли!
- НЕБОЈША: Баш сам се потресао...
- НАТАША: Али то није све! Још су му предлагали да сав новац који би добио уплати за Црну Гору. Ужас! ... И ко зна шта би било, да му кева није озбиљно запретила, да ће, учини ли такву глупост, начисто престати да му кува... Хвала богу, након тога се смирио и не помиње више продају ... Молим те, хоћеш ли ми рећи шта толико рачунаш?
- НЕБОЈША: Колико си телефона донела прошле недеље? Девет или десет?
- НАТАША: Немам појма ...
- НЕБОЈША: Нешто ми се не поклапа...
- НАТАША: Небојша, докле ћеш се млатити с тим?
- НЕБОЈША: Док се не запослим.
- НАТАША: Знаш ли кад ћеш се тако запослити? Мој ти је матори лепо нудио...
- НЕБОЈША: Нема он мени шта да нуди, јесмо ли то рашчистили?
- НАТАША: Ти си рашчистио ...

- НЕБОЈША: Онда је то довољно! Јасно?
- НАТАША: Знаш ли шта ме је код тебе највише импресионирано, док смо били клинци?
- НЕБОЈША: Моје трепавице.
- НАТАША: Увек си био дрчан малиша... Сећам се, мој матори је био главна фора, мене су непрестано бомбардовали бомбонама, Стевановићка ми је двапут годишње доносила из Трста оне глупе, крештаве лутке. Осећала сам се сва важна, ко принцеза од Молдавије ... све док једног дана нисам налетела на тебе, на степеншту. Поправљао си бицикл...
- НЕБОЈША: Тротинет.
- НАТАША: Да, тротинет... "Склони се, хоћу да прођем!" А ти си ме хладно одмерио и одвалио: "Ко те јебе, ово је моја кућа."
- НЕБОЈША: А наравоученије?
- НАТАША: Понекад си исти као и твој Андрија. Живите на небу.
- НЕБОЈША: Само се иселавамо под притиском.
- НАТАША: Да ти кажем нешто искрено: и ја сам могла да те упецам на бебу, мушкарце је ту барем лако изградити. Можда сам погрешила, можда бисмо сада живели срећно и задовољно, а за свадбени поклон добили ту чувену фарму. Али, проблем је само у томе што то није мој стил. И због тога се вероватно нећу никад удати... тако, наиме, мисли моја мама.
- НЕБОЈША: Наташа, јеси ли ти нормална? Да се удаш за мене?... Сваки пут с тобом лети бар пола авиона бољих прилика!
- НАТАША: Небојша ... хоћеш ли ме испратити до врата?
- НЕБОЈША: До којих врата?
- НАТАША: До твојих.
- НЕБОЈША: Ето, сад си се наљутила ... Како не схваташ? Није ствар у нашој вези... у пилићима, свињама, скакавцима... само, нећу да ми се поклања оно што ми припада!
(Сирена за крај ваздушног најада)
Шта је опет ово?
- НАТАША: Крај нашег разговора.

- НЕБОЈША: Врло убедљиво.
Табанање на сџејенишију. Улазе Андрија, ња Милица и Сџевановићка, које ѓридржавају Кайшарину.
- КАТАРИНА: Ето, убогаљих се за цео живот! То није степениште, него скијашка скакаоница!
- МИЛИЦА: Боже, мама, од једне обичне модрице направила си смртоносну повреду.
- КАТАРИНА: Обична модрица? Знаш ли ти шта све ово значи за моје године?
- СТЕВАНОВИЃКА: Другарице Павловић, не треба да бринете. Важно је да је напад прошао.
- КАТАРИНА: Бринем за своју ногу.! Тај ваш стручњак не уме ни завој да веже.
- СТЕВАНОВИЃКА: Извините, Тоза је био најбољи на курсу ...
- КАТАРИНА: Какав Тоза! Где су вам лекари?
- СТЕВАНОВИЃКА: Ратни су услови, лекари су упућени на фронт.
- КАТАРИНА: Сви на фронт, а ми да гинемо ко жути мрави. Видите ли, децо, колико се води рачуна о позадини?
- МИЛИЦА: Молим те, немој и њих да гњавиш ... Небојша, сине, јеси ли добро?
- НЕБОЈША: Одлично сам.
- МИЛИЦА: Толико сам се забринула кад си јавио да си заробљен да сам већ хтела да јавим и Интерполу и Обалској стражи...
- КАТАРИНА: Милице, не причај глупости, већ ми дај неки облог пре но што скончам.
- МИЛИЦА: Јел' за ногу?
- КАТАРИНА: И за ногу и за главу!
- СТЕВАНОВИЃКА: Е, ја бих да кренем. Захтевам од вас максималну ангажованост сходно по питању ситуације. А вас, другарице Вуковић, молим да известите друга мајора Гвоздена да су у IX месној предузете све мере у смислу предузимања мера у ванредним приликама.
- АНДРИЈА: Чекај, бре, Стевановићка! А ратна одштета?
- СТЕВАНОВИЃКА: Каква одштета?

- АНДРИЈА: Оштетили сте ми машину доле у подруму. Гледај: не раде ми слова “а”, па онда “и”. Не ради ни “ж” ...
- СТЕВАНОВИЋКА: Андрија Марићу, знаш ли ти да су наши највиши руководиоци завршили факултете по затворским ћелијама и апсанама, само куцкајући кашиком у зид – а ти кукаш због три слова?!
- АНДРИЈА: Не говорим о Морзеовој азбуци него у Вуковој!
- СТЕВАНОВИЋКА: Е, па кад ме већ хваташ за реч, тај исти Вук на кога се позиваш је и без једне ноге написао све наше јуначке песме...
- АНДРИЈА: Није написао већ записао. А записивао их је руком а не ногама.
- СТЕВАНОВИЋКА: Ма немој ти ту мени нешто да подмећеш ... ја сам на задатку. Здраво!
(Изађе)
- КАТАРИНА: *(За њом)*
Пошаљите ми правог лекара, пре но што сви изгину!
- МИЛИЦА: Скраси се већ једном на тој столици.
- КАТАРИНА: Скрасићу се, знам ја кад.
- АНДРИЈА: Наташа, имате ли ви у авиону неку добру дактилографкињу?
- НАТАША: У авиону? Немамо ...
- АНДРИЈА: Онда сам стварно пропао.
(Изађе с машином под руком)
- КАТАРИНА: *(Гледајући за њим)*
Ово мора да су последице детонација. Требало би га под хитно послати неком добром...
- МИЛИЦА: Мама, престани се више бавити медицином! ... Ја ваљда знам шта су данас лекари. Обишла сам за последњих месец дана све могуће специјалисте – и сваком другом вири празилук, да не кажем одакле. За лекара човек мора да се роди, да има урођену углађеност, рафинман... а то се не добија на пашњацима.
- НАТАША: Не могу само градска деца да буду лекари. Има и на селу вредних и амбициозних.
- МИЛИЦА: Ах, село... Сећам се, кад су нас бомбардовали Енглези, побегли смо на село код неких даљњих рођака. До тада сам сељаке виђала само на Бајлонијевој

- пијаци и увек се питала како им није хладно да усред зиме стоје за тезгом од раног јутра? А када сам тамо видела малу дечицу како трче боса по снегу, све ми је постало јасно.
- НАТАША: Нико данас на селу не трчи бос по снегу.
- МИЛИЦА: Верујем, ти то боље познајеш. Село се јако променило. Бити сељак, данас значи бити господин. А опет, сви долазе у Београд, уче, запошљавају се, а за нашу децу посла нема.
- НАТАША: За вас су сељаци као неке мале, егзотичне животињице?
- МИЛИЦА: Боже, Наташице, далеко било! Само кажем да су село и град – два света. Ето, муж једне моје пријатељице, доктор наука. Али, кад проговори не помажу ни школе, ни титуле! А она, једна дама “пар екселанс”. И шта? Цео живот заједно, деца већ одрасла – а они, никако! Дисхармонија!
- НАТАША: Можда од почетка нису били једно за друго?
- МИЛИЦА: Нису! Али, младост је слепа, а у старости је касно да се исправљају грешке.
- КАТАРИНА: Сада ти дошла памет у главу? А када сам ти ја говорила ...
- МИЛИЦА: Мама, не смеш много да говориш. Не ваља за ногу.
Грмљавина ѿојова у даљини.
- НАТАША: *(Погледа на сај)*
Ау, морам да се јавим у штаб. Тата ће ме убити.
- КАТАРИНА: Дете, ако видиш негде живог лекара ...
- НАТАША: Не брините, послаћу га. До виђења.
- МИЛИЦА: Здраво, Наташице.
(Небојша и Најнаша изађу)
Хм, све имају, само им још фали педигре. Мисле да су Марићи на продају.
- КАТАРИНА: Једног би баш могли и да им поклонимо.
Враћа се Небојша.
- НЕБОЈША: Ти си, мама, постала прави стручњак за сељачка питања.
- МИЛИЦА: Не би ни теби шкодило ...

Улази Андрија.

- АНДРИЈА: Јел' отишла мала шпицловка?
- НЕБОЈША: Како се то понашате? То ми је девојка ...
- АНДРИЈА: Немамо ми ништа против твоје девојке ...
- НЕБОЈША: А против кога имате?
- АНДРИЈА: Против нашег класног непријатеља. Ниси читао "Манифест"?
- КАТАРИНА: Шта сте се наврзли на дете. Гледајте своја посла.
- НЕБОЈША: Вуковићи и само Вуковићи.
- МИЛИЦА: Ти их, сине, видиш сада, када су оматорили и омлитавели. Али, твој отац и ја знамо какви су били као млади, када су као копци кидисали на све што су могли да дограбе. Мало им је било што су добили највећи стан, него су и пола подрума узели за себе и направили гараже, магацине... Камиони су им довозили лук и кромпир... А тек кад су почели с пилићима! Толико су џакова нагурали у подрум, да је цео крај смрдео на концентрат за живину. Људима је креста почела да расте на челу.
- АНДРИЈА: А све им то није довољно, него ми данас и пикавце бацају доле на главу.
- КАТАРИНА: Не могу, Андрија, да их бацају горе, то је због гравитације.
- МИЛИЦА: Мама, на чијој си ти страни?
- КАТАРИНА: На Небојшиној! И зато вас само слушам и ужасавам се: какви сте то педагози? Затровали сте дете том антикомунистичком мржњом, те се после питате што не може да добије посао! Шта ти, Андрија, побогоу мислиш, ко је на власти? Краљ Александар? ... Све што умете, то је да кукате над својом судбином, да се жалите како су вам ови и они све узели. Само се будали може све узети!
- МИЛИЦА: Шта је требало? Да мој муж упрти пушку и оде у шуму?
- КАТАРИНА: Пре свега, кћери, када се ишло у шуму, он тада није био твој муж. А после се требало борити главом, а не пушком!
- АНДРИЈА: Главом, ко бикчић!

КАТАРИНА: Није то, зете, смешно, него тужно! И данас, уместо да си тамо негде на фронту па погинеш – погинеш, боже мој, ти овде чучиш и дискутујеш о смеру кретања пикаваца. Ма, идите, не може то тако.

АНДРИЈА: А како ви то мислите да може, госпођо Павловић? Требало је да и ја пред крај рата отперјам негде у Америку, или Канаду, па да одатле плујем на комунисте ... Али, ја сам остао да се суочим с тим “бауком” ... и успео сам да преживим. Без њиховог благослова. Нисам морао да им се увлачим у дупе, као други!

КАТАРИНА: Боже, какав речник...!

АНДРИЈА: Шта би, на пример, мој син урадио да је био на мом месту? Молим вас, реците ми, шта? Ја знам: збрисао би главом без обзира!

МИЛИЦА: Немој да вичеш, слуша цео комшилук.

АНДРИЈА: И треба да слуша, ја немам шта да кријем! Свима сам показао да син једног Захарије Марића, иако на крст разапет, може својим радом и поштењем да успе и у капитализму, и у феудализму – па чак и у комунизму! Јер, Марићи нису своје име стекли јајарењем по шумама, па нећу ни ја данас то да радим.

Јако лујање у врати.

МИЛИЦА: Ето, рекох ти да не вичеш.

АНДРИЈА: Види ко је и не звоцај!

Милица отвори врати. Уђе носач, носећи у рукама огромну сиваринску фошељу, коју пресне на сред сцене.

НОСАЧ: Газда, да частиш! Стиг’о намештај...!

Јака дејонација и блесак експлозије.

КАТАРИНА: Ијао, фотела мога покојника ...!
(Падне у несвесј)

АНДРИЈА: Циркус се наставља.

Док фијуци ракетa и дејонације праве зримоћласну буку, носачи уносе Катариинин намештај. Андрија ноншалантно седи као да га се што ништа не тиче. Милица мери мајци притисак, а Небојша се нешто жучно објашњава с првим носачем. Назад, носачи изађу, Небојша дохвати шелефон и, док се бука полако смирује, почињу да доиру његове речи.

- НЕБОЈША: *(У слушалицу)*
Ја сам унук! ... Она не може да дође на телефон, позлило јој је! ... Како од чега? Поновио сам сто пута: уселио се насилно!
- КАТАРИНА: Махмуте, Махмуте, зар на добро тако да узвратиш ...?
- НЕБОЈША: *(У слушалицу)*
Шта да поновим? Име? ... Махмут Мурићи.
- КАТАРИНА: Јуда Искаротски, то му је име...
- НЕБОЈША: *(У слушалицу)*
Махмут, не Мамут... Мурићи, као “мурија” ... Јесте ли записали?... И, шта ћете да предузмете?... Како: видећемо?... Шта морате? Да консултујете Покрајински СУП?... Јесте ли ви нормални, док се испричате, у том стану ће их бити још најмање десет! ... Слушајте, човек је упао у стан противзаконито! Захтевамо да га одмах избаците напоље! Немам шта да чекам, избацио је сав намештај и послао га код нас ... Како шта ради? Дошла је док јој тај хохштаплер не измолује стан! ... Шта покушавате тиме да кажете? Да моја баба живи у два стана?!
- КАТАРИНА: Ах, Јоване, Јоване, опрости ако можеш ...!
- МИЛИЦА: Тата се сигурно у гробу преврће.
- НЕБОЈША: *(У слушалицу)*
Биће тешко пре пролећа?! Знате ли ви шта говорите?
- МИЛИЦА: Свему си ти крива; на сав глас си хвалила тог липова: капље чесма, Махмут поправио, прс’о прозор, Махмут поправио, цркла бртва, Махмут поправио ...
- КАТАРИНА: Шта сам могла? Да сам плаћала мајстора за сваку ситницу, умрла бих од глади.
- МИЛИЦА: Али, тај олош је најбоље плаћени мајстор на свету!
- НЕБОЈША: *(У слушалицу)*
Не можете децу на кишу? А где ће моја баба, под шатор?... Како? Ми да се стиснемо, а отимачи да се шире!
- МИЛИЦА: Ђути, сине, видиш да је и он њихов.

- НЕБОЈША: *(У слушалицу)*
Шта ме брига, чији је! ... Слушајте, хоћете ли нешто да предузмете или нећете?... Јеби си онда и ти и твој закон и твоја држава!
(Залући слушалицу)
Тата, где је дедина сабља?
- КАТАРИНА: Ију, сачувај боже ...
- МИЛИЦА: Небојша, шта ти је?
- НЕБОЈША: Летеће још данас оданде!
- МИЛИЦА: Сине, они су пуни оружја. Њихова деца за рођендан добијају топове и митраљезе.
- НЕБОЈША: Чули сте га: “биће тешко пре пролећа”. Дотле ће их тамо бити бар педесет!
- МИЛИЦА: Постоји још увек неки закон ...
- НЕБОЈША: Али не за нас!
- КАТАРИНА: Дете, ако нема закона, има штампе, радија, телевизије ...
- НЕБОЈША: Све је то исто друштво.
- КАТАРИНА: Није истина, пратим ја средства информисања: народ се жали на неправде ... Људи ће сазнати, узеше нас у заштиту.
- МИЛИЦА: Шлог ће ме од тебе стрефити.
- КАТАРИНА: Шта сам ја крива...
- МИЛИЦА: Који те је ђаво терао да се мешаш с њиме? Да тата зна ко му је сада у стану ...
- КАТАРИНА: Лако је из гроба критиковати. Мене сте саму оставили да се борим са овом скупом ... Хоћете да се убијем, да скочим кроз прозор? Само реците, мој је живот ионако завршен.
- НЕБОЈША: Није, бако, ствар у твом животу него у нашем. Шта ћемо сада? Да се гурамо овде ко пацови, док се тај прописвет не смилује да оде? Е, неће моћи! ... Тата, где је дедина сабља?

Андрија ђолако усћане.

- АНДРИЈА: Шта ви мислите да сам дух? Да не постојим? Јесу ли комунисти толико успели да разбуцају Мариће да се више не зна ко је глава ове куће?... Само вас гледам и слушавам, слушавам и гледам. Све знате, за све имате одговор – а сва ваша памет заједно не би испунила ни квадратни сантиметар мозга мог покојног оца Захарија! ... А када су њему успели да дођу главе, како неће вама који само зујите ко муве у преврнутој чаши... Ви ми, госпођо Павловић, кажете да нисам умео да пактирам с комунистима... Да ли ви заиста мислите да се с њима може пактирати без последица по духовно здравље?... Ви сте пактирали и добили оно што сте заслужили: ногу у дупе из свог рођеног стана! ... Пактирала је и моја драга женица, да, пуно је кафа овде попијено са Стевановићком, пуно “присних” разговора обављено... и зато данас цео Сењак зна да Марићка тражи инвалидску, а “може коњу реп да ишчупа”! ... Немој да се мрштиш, Милице, то су њене речи... А мој син? То је посебна прича. Он је упао у паукову мрежу, може се копрцати колико год хоће, продавати телефоне и бога оца – неће се извући. И још хоће српску сабљу да користи као пендрек! ... Тако ствари стоје, драги моји. Али, шта то вреди, ви се нећете опаметити.
- НЕБОЈША: И, шта, тата, предлажеш? Нешто се мора учинити.
- АНДРИЈА: Али нећеш ти учинити, који си се јуче испилио! ... Јеси ли ти са Шиптарима икад преговарао, јеси ли им ти икад нешто обећао? Јеси ли их ти довлачио из Албаније, ко да је Косово Аустралија, па га треба насељавати?... Не, доста су Марићи прогутали комунистичких чорби. Овога пута нека је сами посрчу! ... Госпођо Павловић, имате ли ви још увек кључ од свог стана?
- КАТАРИНА: Андрија, шта си то наумио?
- АНДРИЈА: Имате ли или немате?
- КАТАРИНА: Имам, али...
- АНДРИЈА: Дајте га.
(Узме кључ од Катџарине)
- МИЛИЦА: (Док Андрија облачи кайуџи)
Куда, човече?

- АНДРИЈА: Госпођо Павловић, за тог нашег “мамута” и његову мамутску породицу, ваш је стан несумњиво претесан, те сам одлучио да му понудим... нешто веће.
- КАТАРИНА: Милице, њега је клепило ...
- МИЛИЦА: Андрија, захтевам да ми сместа кажеш шта намераваш да учиниш?
- АНДРИЈА: Намеравам... да изађем из куће. До виђења.
Крене ка вратицама. Неколико снажних дејонација и блесак ексцелозија. Враица се с шреском ошворе и ушрче војници, развлачећи по сцени жице пољских телефона. За њима уђу резервистица Красојевић и мајор Гвозден Вуковић.
- ГВОЗДЕН: Марићи, здраво!
- АНДРИЈА: Вуковићу, зашто не користиш звонце? Не уједа ... Мрдни!
Андрија лежерно помери Гвоздена у ситрању и изађе. Сви га оштраице зачуђеним погледима. Војници заврше посао, поздраве и ишрче са сцене. Красојевић развије војничке картице по ситолу.
- МИЛИЦА: Откуд ти, Гвоздене?
- ГВОЗДЕН: Марићка, слушај пажљиво: брзина је и ситуација је! Морали смо да бегамо, штаб нам је засут баражном ватром.
(Катишарини)
Добар дан, другарице.
- КАТАРИНА: Ах, најзад Армија... Има бога.
- ГВОЗДЕН: Којег бога?
- КАТАРИНА: Господине Вуковићу, да вам кажем: ја имам душу. Нећу да пуцате на нејач, хоћу само да га заплашите и истерате оданде.
- ГВОЗДЕН: Него шта да ћемо га истерати! Је ли, Красојевићу?
- КРАСОЈЕВИЋ: Их ...!
- КАТАРИНА: Чујете? И ти, Небојша, кажеш: нема закона. Видиш колико се Армија ангажовала по мом питању?
- НЕБОЈША: Признајем, погрешно сам.
- МИЛИЦА: *(Кроз зубе)*
Небојша...?! Мама, морам нешто да ти објасним.
- КАТАРИНА: Све је јасно! Нема код војске циле-миле. Алал вера, гогн мајоре!

- ГВОЗДЕН: Нема да бринете, другарице. То што непријатељ тренутно продире и што се тренутно шири по нашој територији, то је – замка!
- КАТАРИНА: А, тако, разумем...
- ГВОЗДЕН: Каква замка, Краснојевићу?
- КРАСОЈЕВИЋ: Замка у облику потковице, мајоре!
- ГВОЗДЕН: Врло добро, Краснојевићу! И кад се, дакле, непријатељ усели...
- КАТАРИНА: Већ се уселио!
- МИЛИЦА: Ево га, чир...
- ГВОЗДЕН: Уселио? Још боље, одлично! Он се, дакле, уселио у нашу потковицу и, таман кад помисли да је све готово и распиштољи се – ми га дохватимо од напред, од лево, десно, згужвамо ко питу и бацимо натраг на југ! ... Шта велиш, другарице?
- КАТАРИНА: А да пре тога... ипак попричате?
- ГВОЗДЕН: Прича? Тенкови има да раде!
- КАТАРИНА: Али деца ...
- ГВОЗДЕН: Каква, море, деца? Краснојевићу виде ли ти неку децу напољу?
- КРАСОЈЕВИЋ: Не вид'о, друже пуковниче, све сам гилиптер.
- ГВОЗДЕН: Нема ти ту, Каћа, милости: упадоше нам на териториј, штаб ми разбуцаше ко опанак, прангијају не престано, чујеш, не могу ока да отворим... Али, не звао се ја Гвозден Вуковић, ако ме “плати” данас заувек не запамте!
- КАТАРИНА: Нису они плати, госн мајоре.
- ГВОЗДЕН: Но, какви су?
- КАТАРИНА: Више онако... црномањсти.
- ГВОЗДЕН: Каћа, о чему ти то?
- КАТАРИНА: А има их и лихт.
- ГВОЗДЕН: Плати су, сестро. Јесу ли, Краснојевићу?
- КРАСОЈЕВИЋ: Плати ко патлицани.
- ГВОЗДЕН: А тек ће да поплаве...!
- КАТАРИНА: Госн мајоре, мора ли то тако?

- ГВОЗДЕН: Сигурно да мора! У свакој вежби “црвени” увек на-млате “плаве”.
- КАТАРИНА: У ... каквој вежби?
- МИЛИЦА: У војној вежби, мама!
- КАТАРИНА: Војној вежби...?
- МИЛИЦА: Да, у војној вежби! Прочачкај уши, ако не чујеш! ... Је ли ти сад коначно јасно по ком се то питању анга-жовала Армија?
- КАТАРИНА: Да ...
- МИЛИЦА: Врло добро!
- КРАСОЈЕВИЋ: Служимо народу!
- ГВОЗДЕН: Какве су вам то шифре, Марићка?
- МИЛИЦА: Немој, Гвоздене, да ми стајеш на муку... Него, да приупитам ја тебе: Где од свих станова у овој кући да баш банеш код мене?
- ГВОЗДЕН: Не питај, Марићка, била је хитна евакуација, пову-космо се у задњи час!
- МИЛИЦА: Могао си и у свој стан. Има, мислим, више простора.
- ГВОЗДЕН: Зар ти не знаш да је кућа срушена?
- МИЛИЦА: Онда је и мој стан рушевина!
- ГВОЗДЕН: Јесте... Истина. Али...
- МИЛИЦА: Које, али?
- ГВОЗДЕН: Он је ... знатно мање оштећен од мог.
- МИЛИЦА: Гвоздене, престани да ме засмејаваш ...
- ГВОЗДЕН: То није смешно! Знаш ли ти, Марићка, шта значи штаб? Изгубим ли га, изгубио сам битку.
- МИЛИЦА: Потпуно те разумем: зашто да прљаш свој тепих, кад можеш мој.
- ГВОЗДЕН: Забога, Марићка, немој да си на крај срца. Комшије смо од пре рат ... толико година. А има и још једна ствар.
- МИЛИЦА: А то је...
- ГВОЗДЕН: После ћемо, има времена ...
(Пружи јој њаковање кафе)
Ево, ово кило кафе, онако на брзину, да не банемо баш празних руку... Стави џезву па дођи да причамо.

- МИЛИЦА: Кило кафе?! Докле ти мислиш овде да ратујеш?
ГВОЗДЕН: Све то зависи од ситуације ...
(Тресне на сџо велику чуџуру)
Шта се ти секираш, кад ја командујем! Дедер, чашице да наздравимо.
- КАТАРИНА: Хвала, ја не пијем.
ГВОЗДЕН: Не пијем ни ја, али, ово није пиће већ лек ... Марићка, хоћеш ли дати чашице, или да натежемо?
- МИЛИЦА: *(Доносећи чашице)*
Ако си већ решио да ми од стана направиш бункер, не мораш и кафану.
ГВОЗДЕН: *(Сџајајући њиће)*
Е, Марићка, Марићка, где ће ти душа?... Небојша, сине, приђи, ово је моја лична лоза ...
(Подигне чашу)
За слободу ...!
- Улећи један војник.*
- ВОЈНИК: Ево су!
ГВОЗДЕН: *(Загрцне се)*
Ко ...?
- ВОЈНИК: “Плави”! На почетку улице!
ГВОЗДЕН: Шта рече?! ... Красојевићу!
КРАСОЈЕВИЋ: Ја?
ГВОЗДЕН: Пијеш, а непријатељ – ено нам га за вратом!
КРАСОЈЕВИЋ: *(Пође на ѓрозор)*
Да видим...
- ГВОЗДЕН: Мани прозор, но тресни жицу! ...
(Војнику)
А ти? Шта тако упадаш, ко да је земљотрес? Хоћеш да се удавим?
- ВОЈНИК: Непријатељ, друже мајоре ...
ГВОЗДЕН: Напоље...!
ВОЈНИК: Разумем!
(Поздрави и изађе)
- КРАСОЈЕВИЋ: *(У њолски ѓелефон)*
Ало? ... Ало? ... Ало?!
- ГВОЗДЕН: Красојевићу, лакше мало, дрма ми се астал.

- КРАСОЈЕВИЋ: Друже мајоре, можда се агресор прикључио, па при-
слушкује?
- ГВОЗДЕН: Што се, онда, дереш? Мислиш да је глуп?
- КРАСОЈЕВИЋ: Мислим... да га збуним.
- ГВОЗДЕН: Красојевићу, врти жицу... и немој да мислиш!
(*Осћалима*)
Ето, видите како ја живим, непрестано у животној
опасности. А после кажу – ви политичари имате
високе пензије ... Лепо им рекох: шта ако сам резер-
вни официр, немојте, људи, више мене, има млађих ...
Не вреди.
(*Ойкојча каша с њишиљомем и ѡресне ѓа на сѡо*)
Ти, па ти!
- КРАСОЈЕВИЋ: (*У слушалицу*)
Ало?... Шта је ово, у божју матер, ко да је неко
причепио жицу? ...
- КАТАРИНА: Никакво чудо, овде се ни на шта не пази.
- КРАСОЈЕВИЋ: Ало, мудроњо, јеси ли то ти?! ... Што се не јављаш,
гром те спалио? ... Слушаш пренос?
- ГВОЗДЕН: Пренос! Који је резултат?
- КРАСОЈЕВИЋ: 5:2? За њих?
- ГВОЗДЕН: Како? Било је “2:2”, још док смо држали положај?
- КРАСОЈЕВИЋ: Ало, мудроњо, како се то догодило? ... Из офсајда? ...
Сва три из офсајда!
- ГВОЗДЕН: Скандал...
- КРАСОЈЕВИЋ: Не?... Пети из аута. Срамота. Фуј!
- ГВОЗДЕН: Чији је судија?
- КРАСОЈЕВИЋ: (*У слушалицу*)
Одакле је та мизерија? ... Пећ?
(*Гвозден се ойейи загрцне*)
Не ... А, Беч.
- ГВОЗДЕН: Воде ...
- КРАСОЈЕВИЋ: Шваба, онда је све јасно ... Шта питаш? ... Стручни
штаб? Ништа ти то, мудроњо, не ваља, то се не разуме
у лопту, већ само у шприцер ... А, наш штаб? Наш
штаб одлично!
- ГВОЗДЕН: Красојевићу ...

- КРАСОЈЕВИЋ: *(У слушалицу)*
Изместили смо се, него шта. Више нас неће дохватити! Нека прангијају до миле воље! ... Куда? Зини да ти кажем, то је војна тајна.
- ГВОЗДЕН: Дај ми слушалицу, свеца ти твог!
- КРАСОЈЕВИЋ: Мудоњо, држи везу, ево ти мајора!
- ГВОЗДЕН: *(У слушалицу)*
Ало, Стево? Како си, јуначе?... Притискају, је ли? Слушај: ја пребаких штаб, али, ево, иду за мном ко скакавци... Да, уђоше у улицу ... Стево, ако бога знаш, распали по њима, не могу више да се селим ... Године су то, мој брајко! ... Како немаш довољно? ... Где је Мита са резервом? ... Залутао? ... Не познаје Сењак? ... Где су му карте, свеца му брљивог?... Украли му карте!?... Одмах пошаљи курира да га пронађе! ... Где ти је курир? ... Отишао да извади зуб? ... Стево, мој Стево, да смо ми '41. вадили зубе, не бисмо данас ни главу имали... 'Ајде добро, послаћу неког – а ти, не пуштај ми агресора близу. Држи се, јуначе!
(Сћустии слушалицу)
- КАТАРИНА: Каква је ситуација, госн мајоре?
- ГВОЗДЕН: Није добра, Каћа, није ... Краснојевићу?
(Красојевић устјане)
Крени одмах из ових стопа...
(Красојевић пође према враћима)
Чекај. Знаш ли куда ћеш?
- КРАСОЈЕВИЋ: У борбу, друже мајоре!
- ГВОЗДЕН: А где је борба?
- КРАСОЈЕВИЋ: Свуда тамо где је непријатељ.
- ГВОЗДЕН: Седи! ... Небојша, сине?
- НЕБОЛША: Молим, тата.
- ГВОЗДЕН: Зезаш, а? Зезај, зезај... тако ми и треба. Знаш ли где је кафана “Три кестена”?
- МИЛИЦА: То зна. Да си га нешто друго питао...
- ГВОЗДЕН: Марићка, не суфлирај ... Иди одмах, потражи капетана Миту и реци му да се најхитније упути према мени!
- НЕБОЛША: Само то?... Шта ако погинем?

- МИЛИЦА: Језик прегриз'о!
- НЕБОЈША: Хоћу ли добити медаљу за храброст, са свим оним мачевима и прапорцима?
- ГВОЗДЕН: Ја ти не командујем, молим те, ко сина рођеног.
- КАТАРИНА: Сине, послушај старијег.
- МИЛИЦА: Како ви то? Ваљда се и ја, као мајка, нешто питам?
- ГВОЗДЕН: Марићка, не шаљем га у рат...
- КАТАРИНА: Идем ја!
- КРАСОЈЕВИЋ: Браво, бако, браво!
- МИЛИЦА: Мама, ти не фантазирај.
- КАТАРИНА: Зашто? Ионако сте хтели да ме се отарасите. Дајте ми само један шлем и бомбе ...
- НЕБОЈША: Бако, о'лади... Друже мајоре, како да препознам тог вашег капетана?
- ГВОЗДЕН: Врло лако, сине. Има два метра, а изгледа као да је пао с Марса.
- НЕБОЈША: Како се ви само лепо забављате, просто да вам човек позавиди... Па, хајде да доведем тог вашег марсовца, живог или мртвог!
(Изађе)
- МИЛИЦА: (За њим)
Небојша, пази кад прелазиш улицу. Тенкови јуре ко блесави...!

Уђе Стевановићка, обучена као чланица "Покрејџа оџџора", носећи неки велики замоџуљак и осврћући се за Небојшом.

- СТЕВАНОВИЋКА: (Поздрави Гвоздена)
Друже мајоре, ако смем да приметим, није упутно, у оваквој ситуацији, кад нам је потребан сваки човек, сваки појединац, да поједини појединци одлазе у променаду и шире...
- ГВОЗДЕН: Шта ти је то? Јеси ли била на пијаци?
- СТЕВАНОВИЋКА: (Поверљиво)
Друже мајоре ово је материјал од огромне стратегијске важности. Погледајте!
(Развије замоџуљак, укаже се велика карџа)
Распоред, правац кретања, тачке и линије снабдевања, покрети трупа у дубину и висину...

- ГВОЗДЕН: Врло лепо, баш прегледно ...
- КАТАРИНА: *(Приђе)*
Шта вам је то?
- СТЕВАНОВИЋКА: Одбиј! Ово је војна тајна.
- КАТАРИНА: Боже, па ја нисам непријатељ.
- СТЕВАНОВИЋКА: Шта ја знам ... Цивил је цивил.
- КАТАРИНА: Шта сте ви, ако сам ја цивил?
- СТЕВАНОВИЋКА: Ја сам ... Не мислиш ваљда да ћу одати свој тајни идентитет?!
- КАТАРИНА: Мили боже, ова није сама...
- МИЛИЦА: Мама, пусти је, у име бога ...
- ГВОЗДЕН: Стевановићка, зашто си тако напета? Опусте се. Краснојевићу, суну јој једну...
- СТЕВАНОВИЋКА: А не, ја ...
- ГВОЗДЕН: Стевановићка, пиј!
- СТЕВАНОВИЋКА: Разумем!
(Исијје чашицу)
- ГВОЗДЕН: Тако. Хајде, сада, растумачи ми ово.
- СТЕВАНОВИЋКА: Ситуација је следећа: агресор притиска по свим дијагоналама, паралелама, а удара и форхенд.
- ГВОЗДЕН: Ух, ух ...
- СТЕВАНОВИЋКА: Али... Коте 121 и 212 још увек одолевају.
- ГВОЗДЕН: Аха, аха...
- СТЕВАНОВИЋКА: У дубини, агресор трпи знатне губитке од јединица територијалне одбране...
- ГВОЗДЕН: Врло добро.
- СТЕВАНОВИЋКА: Али је зато формација његових чеоних линија на три места пробила нашу одбрану.
- ГВОЗДЕН: Ау, штете ... Стевановићка, нисам, овај, понео наочаре. Покажи ми: где смо ми, а где су они?
- СТЕВАНОВИЋКА: Ево: ми смо овде ... а они су ту, тамо, онамо и овамо.
- МИЛИЦА: Хм, ко је онда у тој потковици. Они или ми?
- СТЕВАНОВИЋКА: Ђути, Марићка! Хоћеш да направиш смутњу и пометњу?

- ГВОЗДЕН: Полако, полако, да погледам још мало ...
(Гледа)
... Сложено.
- СТЕВАНОВИЋКА: Сложено, друже мајоре.
- КРАСОЈЕВИЋ: Сложено ...
(Подигне чашицу)
'Ајд' живели!
- ГВОЗДЕН: Стевановићка, прати и извештавај ме.
- СТЕВАНОВИЋКА: Разумем, друже мајоре!
(Поздрави и крене ка врашима)
- ГВОЗДЕН: Не рече ми одакле ти ова карта?
- СТЕВАНОВИЋКА: Друже мајоре, освојена, брзом и одлучном акцијом, од непријатељског официра у кафани "Три кестена"!
- ГВОЗДЕН: Шта кажеш?! ... Како је изгледао тај официр?
- СТЕВАНОВИЋКА: Смешно. Имао је два метра, а изгледао...
- ГВОЗДЕН: Ко да је пао с Марса?
- СТЕВАНОВИЋКА: Како знате? ...
(Поздрави)
Смрт фашизму!
(Изађе)
- ГВОЗДЕН: (За њом)
Стевановићка, сунце ти твоје! ... Ово је страшно, ово је да човек просто поблентави. СИДУ ћу да добијем од оваквих!
- МИЛИЦА: Тако ти и треба. Она је твој кадар.
- КАТАРИНА: Смирите се, госн мајоре, проћи ће. Знам како вам је.
- ГВОЗДЕН: Не знаш, Каћа, не знаш ...
- КАТАРИНА: Знам, знам... И у овој кући ти је тако.
- МИЛИЦА: Други пут, кад ти се нешто деси, у брда ћеш отићи да спаваш, то ти ја обећавам.
- КАТАРИНА: Чујете: рођена кћи. Шта тек човек треба да очекује од непријатеља.
- МИЛИЦА: Лепо ми је Андрија говорио: не пуштај пету колону унутра ...
- ГВОЗДЕН: Збиља, куд ми се дену комшија?
- КАТАРИНА: Оде ... неким послом.

- МИЛИЦА: Што му не кажеш којим послом?
- КАТАРИНА: То је, Милице, у оваквој ситуацији сасвим неважно.
- ГВОЗДЕН: Баш завидим мом Андрији: божански је то дар, бити писац.
- КРАСОЈЕВИЋ: Баш божански: седнеш, пишеш, а мисли теку, теку, теку... Па онда устанеш, скуваш кафицу, па се вратиш за сто. А мисли...
- ГВОЗДЕН: Красојевићу, заврни славину! Процес креативног стваралаштва је ... сложена ствар. Није то ... прдни, па одврни. Е, да није било рата, ко зна: овако, повукао живот на једну страну – и готово! А можда бисмо данас Андрија и ја били колеге.
- КАТАРИНА: Ју! Лепо бисте се усосали.
- МИЛИЦА: Није ти касно, Гвоздене. Зашто не објавиш мемоаре? Имао би сигурно шта да кажеш, а и мало да побољшате ваше скромне приходе.
- ГВОЗДЕН: Милице, ти знаш: никад ја нисам био за паре.
- МИЛИЦА: Знам, Гвоздене.
- ГВОЗДЕН: Оно што је било у рату, било... и не повратило се. А ово после рата, било је ... како је морало да буде.
- МИЛИЦА: Не повратило се ни то.
- ГВОЗДЕН: Према томе, ту смо, где смо. А шта ће даље бити, биће.
- КРАСОЈЕВИЋ: Како сте само лепо обликовали ту мисао, друже мајоре.
- ГВОЗДЕН: *(Махне руком)*
Ах, манимо се више тога... Него, не рекосте, а ја вас не питах: јесте ли овај намештај купили на отпаду?
(Милица љрасне у смех)
- КАТАРИНА: *(Крајње увређено)*
Господина мајоре ...?!
- ГВОЗДЕН: Зашто се смејеш, Марићка? Скупоћа је данас, треба се сналазити. Ово ми изгледа баш згодно за моју фарму, да смештам унутра јаја ... Не могу се више изборити с тим ценама, а треба децу отхранити, извести на пут. Бриге су то, моја Марићка, бриге ...
- КРАСОЈЕВИЋ: Јесу, друже мајоре, вала баш.

- ГВОЗДЕН: Није лако бити родитељ. Ето, моја Наташица, никако да се скраси. Вечито на путу, једва да се двапут видимо у месец дана. А године иду, треба мислити на дом, породицу... Бриге су то, моја Марићка.
- КРАСОЈЕВИЋ: Бриге, бриге ...
- ГВОЗДЕН: А што ти, Краснојевићу, једнако понављаш за мном?
- КРАСОЈЕВИЋ: Ја саосећам, друже мајоре.
- ГВОЗДЕН: Мање да саосећаш, а више да гледаш у те карте, да нам агресор не би у штаб бануо! Не треба мени саосећање, доли разумевање. Је ли тако, Каћа?
- КАТАРИНА: Па, кад ви кажете ...
- ГВОЗДЕН: Јесте! Разумевање међу људима, то је оно право! Годинама, Марићка. живимо једно поред другог ...
- МИЛИЦА: Није, него смо ми испод тебе.
- ГВОЗДЕН: Испод-изнад, људи смо, бре! Не стигнемо честито ни "добар дан" једно другом да кажемо ... Какав је то живот? Нити је ко коме род, нити помоз' бог!
(Звук авиона у налету)
Ето, шта рекох!
- КРАСОЈЕВИЋ: (Скочи на прозор)
Авиони, друже мајоре!
- ГВОЗДЕН: Чујем, Краснојевићу, нисам глув! Мичи се одатле и зови противавионску.
- Док авиони у бришућем лету прелећу изнад куће, Милица склања делове покућства, Гвозден најјеже из чујуре.*
- КРАСОЈЕВИЋ: (У слушалицу)
Противавионска, јави се! ... Ало, противавионска?
Друже мајоре, чује се само "ту-ту".
- ГВОЗДЕН: Не тај телефон!
- КРАСОЈЕВИЋ: А, да, збунио сам се ...
(Окреће ручицу пољског телефона)
Противавионска, јави се! ... Ало, ко је? ... Чекај!
- ГВОЗДЕН: (Дохваћу слушалицу)
Мајор Вуковић! Дај ми мајора Бркића! ... Бркићу, ти си?... Слушај, Брле, распали по овим мајмунима горе!
... Како не знаш чији су? Ја знам!... Нема шта да провераваш, само цепај!... Шта кажеш? "5:3"? Краснојевићу, кренуло је!

- КРАСОЈЕВИЋ: *(Подигне чашицу)*
У здравље!...
- ГВОЗДЕН: *(У слушалицу)*
Пуцај, Брле, ја частим! ...
(Грмљавина противавионских бајтерија)
Тако је, Брле, ожежи...!
- КРАСОЈЕВИЋ: *(Гледа кроз прозор)*
Беже, друже мајоре!
- ГВОЗДЕН: *(У слушалицу)*
Алал вера, Бркићу, потпраши им реп! Још ћемо ми видети ко ће коме давати голове из офсајда!
- КРАСОЈЕВИЋ: Побегоше...!
- ГВОЗДЕН: Побегоше, Брле, ко зечеви! ...
(Поново грмљавина бајтерија)
Добро, Бркићу, доста, немој да претерујеш! Хоћу сад мало тишине. Здраво!
(Сћустии слушалицу)
- КАТАРИНА: Је ли прошло?
- ГВОЗДЕН: Прошло, Каћа ... Е, доста ми је више ратовања. Једино још да доживим да ми се ћер уда, да видим унука, па да се пакујем за онај свет.
- МИЛИЦА: Примају, Гвоздене, тамо и без пртљага.
- ГВОЗДЕН: А ти си ми, Марићка, још на крај срца?
- МИЛИЦА: Како да не будем? Сав ћете ми есцајг поразбијати.
- ГВОЗДЕН: Нећу ја, но непријатељи.
- КАТАРИНА: Хајде, Милице, стави кафу да човек предахне.
- МИЛИЦА: Нисам ја кафе-куварица!
- КАТАРИНА: Хоћеш ли да ја кувам? Једна стара, беспомоћна и повређена старица?
- МИЛИЦА: Здравивија си ти од мене.
- КАТАРИНА: Милице, нећемо ваљда сад лицитирати?
- МИЛИЦА: *(Крене ка шћорейу)*
Глава ће ми данас пући.
- ГВОЗДЕН: Аха, видиш? А ја тако сваки дан. Какав је то посао, Каћа? Никад мира.
- КАТАРИНА: Ма, немојте ми ништа причати...

- ГВОЗДЕН: И кад одеш у пензију, опет те цимају. Запустио сам кућу на селу, стан, а о фарми да и не говорим. Кресојевићу, могу ли ја још овако?
- КРАСОЈЕВИЋ: Не можете, мајоре, никако.
- ГВОЗДЕН: Да ми је нека млада мушка рука, способна, окретна – све бих му оставио. А овако, не липши магаре до зелене траве.
- КАТАРИНА: Јесте. Наташа је златна девојка, штета што јој време тако иде.
- ГВОЗДЕН: Штета... и за њу, а право да вам кажем – и за вашег Небојшу.
- МИЛИЦА: Молим...?
- ГВОЗДЕН: Марићка шта би му фалило да се коначно скраси на једном месту?
- КАТАРИНА: Одавно ја о томе говорим.
- МИЛИЦА: Мој син је пунолетан и сам одлучује о својој судбини.
- ГВОЗДЕН: Видим и сам: сатови, фармерке, телефони... Марићка, добро знаш да су они ко створени једно за друго!
- КАТАРИНА: Прави човек каже ...
- МИЛИЦА: Вуковићу, шта ти хоћеш од мене?
- ГВОЗДЕН: Начекали смо се и начекали, чекајући да се њих двоје одлуче! Доста, бре!
- КАТАРИНА: Ако је за вајду, тако је.
- МИЛИЦА: Небојша нас ни за шта не пита, а камоли за своју женидбу.
- ГВОЗДЕН: Лако је теби и Андрији: ви имате сина, па може кад хоће. А шта да радимо ја и Љубинка? Да одем у гроб, а не видим унука?
- МИЛИЦА: Вуковићу, јеси ли ти дошао да ратујеш, или у наводацилук?
- КАТАРИНА: Милице, ти припази на кафу, а пријатељ и ја ћемо све да договоримо.
- МИЛИЦА: Ништа ви нећете договорити, поготово не без мог мужа!
- КАТАРИНА: Он може само да забрља.

- МИЛИЦА: А ти си, мама, већ довољно забрљала, па би сад заиста могла мало да предахнеш.
- ГВОЗДЕН: Добро, где је Андрија? Кад ће доћи?
- МИЛИЦА: Доћи ће, кад дође.
- ГВОЗДЕН: *(Катарини)*
Госпођо, говорим као разуман човек: Љубинка и ја имамо пристојне пензије, имамо кућу на селу, добар стан, фарму пилића – коме ћу ја све то да оставим?
- КАТАРИНА: Потпуно вас разумем.
- ГВОЗДЕН: А они се воле, још кад су били – оволицни! Треба их само мало погурати, избити им бубе из главе.
- МИЛИЦА: Погурај ти своју војску, а не мог сина!
- ГВОЗДЕН: За његово добро, Марићка, за добро свих нас!
- КАТАРИНА: Ма, пустите ви њу, она није компетентна.
- МИЛИЦА: Ти си компетентна, бакутанер један!
- КАТАРИНА: Ето, чујете?... То је све утицај оног Марића.
- МИЛИЦА: С којим правом водиш главну реч у мојој кући?
- КАТАРИНА: Боже, ја волим моје дете ...
- МИЛИЦА: Ти хоћеш да га продаш!
- ГВОЗДЕН: Молим вас, полако ... Марићка, мислиш ли да сам ја будала?
- МИЛИЦА: Оно што мислим, задржаћу за себе.
- ГВОЗДЕН: Краснојевићу, јесам ли ја будала?
- КРАСОЈЕВИЋ: Ниси, друже мајоре, колико ја знам.
- ГВОЗДЕН: Зар да фарму оставим неком гуланферу, који ће је расфућкати за десет дана?... А Небојша је поштен и окретан дечко, он ће умети да обрне пару.
- МИЛИЦА: Јеси ли ти нормалан, Вуковићу? Мој син је стоматолог, а не пилићар.
- КАТАРИНА: Опет се она јавља? Ђути и кувај кафу, ово су пословни разговори.
- ГВОЗДЕН: У реду, стоматолог? И, што ће с дипломом? Да је окачи у излог? Јесам ли у праву или нисам?
- КРАСОЈЕВИЋ: Јеси, друже мајоре, колико...
- ГВОЗДЕН: Краснојевићу, немој се ти стално јављати.

- КАТАРИНА: Господине мајоре, ја не знам на кога се она уметнула. Мој покојни Јован и ја имали смо осећај за посао – а она, смотана ко сајла.
- МИЛИЦА: Да си ти, Вуковићу, свршио неку школу, било би ти јасније.
- ГВОЗДЕН: Добро, нека! Хоће да вади зубе ... купићу му ординацију.
- МИЛИЦА: Опет он нешто купује? Није ово пијаца ...!
- ГВОЗДЕН: Али, шта ће му ординација?... Данас кажу: можеш да будеш приватни зубар, сутра ће рећи: не можеш ... Ја то знам, Марићка, ја сам ову државу правлио.
- МИЛИЦА: У томе и јесте ствар: направио си је за себе. Зато, живи у њој и уживај – а друге пусти на миру!
- КАТАРИНА: Мислим да је све утаначено. Остаје само да се закаже.
Зазвони њољски тџелефон. Краснојевић њодидне слушалицу.
- КРАСОЈЕВИЋ: *(У слушалицу)*
Штаб овде! Ти си, мудроњо? ... Молим? ... Извините, друже генерале, опростите, слабе су везе ... Одмах, друже генерале, одмах ...
(Пружајући Гвоздену слушалицу)
Генерал Антић, из Команде ваздухопловства.
- ГВОЗДЕН: Ко? ... Изгледа да смо нешто зезнули...
(У слушалицу)
Мајор Вуковић, изволите, друже генерале ... Слушам ... Да, ја сам издао наређење за паљбу... Шта кажете, наши авиони?! ... Друже генерале, како сам могао знати да су то “црвени”? Не распознају се боје на толикој висини.
- КАТАРИНА: Наши су, значи ипак узлетели...!
- ГВОЗДЕН: *(У слушалицу)*
Да, упознат сам са сценаријом вежбе ... Разумем ... Прочитаћу поново... Више неће бити грешака ... Гарантујем, друже генерале ... Разумем, друже генерале!
(Сћусћи слушалицу)
“Ако нисте писмени, дајте другом да вам прочита!” ... Он то мени да каже?!
- КРАСОЈЕВИЋ: Немојте се секирати, друже мајоре. Није нам ни први ни последњи пут да нешто зајебемо.

- ГВОЗДЕН: Како га само није срамота? Кад су мене Швабе засипале бомбама, он је још пишкио у гаће!
- КРАСОЈЕВИЋ: Дилетант.
- ГВОЗДЕН: Нека од сад по небу лети шта год хоће, нећу ни прстом мрднути!
(Зачује се музика)
Који је сад ово андрак?
- Улази... швицарско коло: на челу Андрија, а за њим, руку под руку, Махмут Мурићи ња осџали њошџени Албанци. На крају добошар. Осџали их забезекнуџо ѓледају све док не заврше своју кореоѓрафију. Махмут ѓриђе Каџарини.*
- МАХМУТ: Драга госпођо Павловићи! Како ми је срце пуно тебе кад те видим.
- КАТАРИНА: Махмут Мурићи...!?
- ГВОЗДЕН: Красојевићу, који су ови?
- КРАСОЈЕВИЋ: 'бем ли га...!
- МИЛИЦА: Ти си, значи, та птица?
- МАХМУТ: Грешка катастрофална, мени Андрија све објаснио!
- МИЛИЦА: (Андрији)
Шта си му објаснио?
- МАХМУТ: Немаш више бриге, ми браћа и сестре, ви Марићи, ми Мурићи. Ја ћу сада да вратим сав намештај, а ти, госпођо Павловићи, дођеш у свој стан, окречен, бео ко снег, да живиш и уживаш. Грешка катастрофална...!
- ГВОЗДЕН: Да није ово нека контрола из генералштаба?
- КРАСОЈЕВИЋ: Да распалимо, па шта буде.
- ГВОЗДЕН: Јес, ко по оним авионима ...
- КАТАРИНА: Значи, кајеш се?
- МАХМУТ: Кајем, од неба до земља.
- КАТАРИНА: Па, зашто онда то уради?
- МАХМУТ: Ех, зашто... Дошли жена и деца, избегли од иреденте. Зар да их пустим на улицу?
- ГВОЗДЕН: Сумњиво ...
- КРАСОЈЕВИЋ: Па, шта ћемо?
- ГВОЗДЕН: Ћути и прави се луд.

- КАТАРИНА: Али, зашто баш у мој стан?
 МАХМУТ: А где, него код пријатеља? ...
 МИЛИЦА: Па јес, право ти човек каже.
 МАХМУТ: Само, сада ствар готово. Мои брат Марићи и ја се све договорили. Ти опрости и остај ми здраво!

Махмуџ да знак добошару и овај удари у добош. Остџали дохваџе намешиџај и уз звуке шиџиџарскоџ кола џолако џа носе и излазе са сцене. Добошар изађе џоследњи. Красојевић сионџиџано џочне да аџлаудира, али џа Гвозден оиџиџро одмери џоџледом џе овај џресџиџане.

- ГВОЗДЕН: Марићу, шта се ово догађа?
 КАТАРИНА: Ја ћу вам објаснити, госн мајоре ...
 АНДРИЈА: *(Катџарини)*
 Ви сте своје објаснили... и језик за зубе!
 КАТАРИНА: Ију, још ћу и батине да добијем ...
 МИЛИЦА: *(Катџарини)*
 И заслужила си их, да знаш.
 АНДРИЈА: Ја сам, Гвоздене, управо хтео тебе да питам: шта се ово догађа? Какве су ово жице, телефони, карте? Шта радите у мом стану? Ко вас је пустио унутра?
 КРАСОЈЕВИЋ: А ко је вас пустио унутра, друже мој? Како сте се уопште усудили да упаднете овамо?
 АНДРИЈА: Молим...?
 КРАСОЈЕВИЋ: Да, вас и ваше командосе! ... Каква дрскост!
 АНДРИЈА: Ко је овај параноик?
 КРАСОЈЕВИЋ: Тај пала ... пана ... тај “дотични” јесте официр за везу Командног штаба вежбе “Потковица “88”!
 ГВОЗДЕН: Полако, Красојевићу ...
 АНДРИЈА: *(Красојевићу)*
 Драго ми је, Андрија Марић, власник овог стана.
 КРАСОЈЕВИЋ: Нека си и свети Петар, не може се тако упадати у штаб!
 АНДРИЈА: А како траба?
 КРАСОЈЕВИЋ: Како... онако! Постоји начин! Шта да је наше обезбеђење отворило ватру на вас?
 АНДРИЈА: Нисам приметио никакво обезбеђење.

- КРАСОЈЕВИЋ: Ма немој! Неће обезбеђење да се испрси, ко за сликање.
- АНДРИЈА: Свака част вашем обезбеђењу, али, ја мислим да оно чува неку другу кућу.
- КРАСОЈЕВИЋ: Како? Шта? Друже мајоре, чујете ли ви ово?
- ГВОЗДЕН: Боље да не чујем.
- КРАСОЈЕВИЋ: Неометан ушао у срце нашег Командног штаба ... и још критикује!
- ГВОЗДЕН: Красојевићу, а да ти ипак сиђеш доле и вирнеш мало око куће?
- КРАСОЈЕВИЋ: Али, друже мајоре, то су проверени момци. Сигурно су се тако камуфлирали да их нико живи не може наћи.
- ГВОЗДЕН: То ме нешто и брине, та камуфлажа... Иди ти, ђаво не спава. Ко зна шта оном генералу још може пасти на памет.
- КРАСОЈЕВИЋ: Разумем!
(Усипане и дохваћи чуштуру)
- ГВОЗДЕН: Остави то. Чекаће те.
- КРАСОЈЕВИЋ: Разумем!
(Невољно остави чуштуру и изађе)
- ГВОЗДЕН: И, кажеш, Андрија, нема никога доле?
- АНДРИЈА: Ни живе душе.
- ГВОЗДЕН: Страшно! Ето, докле је ова земља доспела: јавашлук, неодговорност... А онда се чуде одакле економска криза, одакле ово, одакле оно...
- АНДРИЈА: А одакле ти овде, то ми још ниси објаснио?
- ГВОЗДЕН: Шта да ти објашњавам, пријатељу, војска је војска... Ево, нећу ни ја тебе да питам где си купио ону братију... Фифти-фифти. Ми смо овде, усталом, разговарали о много важнијим стварима: о мојој ћерки и о твоме сину.
- АНДРИЈА: *(Преићећи)*
Милице ...?
- МИЛИЦА: Ја сам само кувала кафу, а њих двоје су се домунђавали.

- АНДРИЈА: *(Каџарини)*
Је ли тако, госпођо Павловић?
- КАТАРИНА: Боже, није ми ваљда забрањено да говорим у овој кући?
- ГВОЗДЕН: Андрија, буди разуман! Ми не морамо да се волимо – али наше пролази. Помозимо деци да нађу себе!
- АНДРИЈА: Деца нису ни слепа ни глува.
- ГВОЗДЕН: Али, овако како сада живе, на најбољем су путу да прокоцкају своју будућност.
- АНДРИЈА: Човеков је живот увек прокоцкан ...
- ГВОЗДЕН: Море, мани се те твоје филозофије ...
- АНДРИЈА: То је рекао Чехов.
- ГВОЗДЕН: Чекову свака част, али, мени се жури! Деца су лепа, здрава, млада, воле се – и треба да се узму!
- АНДРИЈА: Тек тако? С неба па у ребра?
- ГВОЗДЕН: А како? Почеће живот с оним о чему ја нисам могао ни да сањам.
- АНДРИЈА: То је ...?
- ГВОЗДЕН: То је, то је – све! Сутрадан по венчању, Љубинка и ја пакујемо кофере и у село. А њима стан, фарма, а ни књижицу не мислим да носим са собом.
- КАТАРИНА: Не брине, зете, пријатељи и ја ћемо све аранжирати.
- АНДРИЈА: Ако је све договорено, шта ћу вам ја?
- ГВОЗДЕН: Реци: да ли се слажеш?
- АНДРИЈА: А да ли се њих двоје слажу?
- ГВОЗДЕН: Ма, пусти децу, овде се ствар решава!
- АНДРИЈА: Вуковићу, забога, у ком ти веку живиш? И шта хоћеш од мене: писмену изјаву?
- ГВОЗДЕН: Отац си му, бога ти!
- АНДРИЈА: Отац сам му од кад се родио, па ме није питао ни кад је изабрао студије, ни кад се дохватио с твојом ћерком!
- ГВОЗДЕН: Шта фали мојој ћерки? Да није кљаста и хрома?
- КАТАРИНА: Ију, Наташица је прави цветић!

- АНДРИЈА: Никада, Вуковићу, од вас нисам имао мира. Нисам могао да се посветим ни свом животу, а сада ни својој књизи! ... Вечито сте од некуда упадали! ... Упали сте после рата у моју кућу, а сада ми упадате у стан и у фамилију. Доста више! ... Удајте и жените кога хоћете, али ме, једном за свагда, ослободите ваших калкулација и махинација ... Педесет година на мојој грбачи намештате своје гузице и још увек их нисте наместили како треба!
- ГВОЗДЕН: Марићу, нисам ја све сам измислио. Било је и нада мном попова! Рекли су: Гвоздене, ти ћеш да станујеш овде. Разумем!
- АНДРИЈА: А теби тешко пало, доделили су ти шупу, је ли? Ниси се питао чија је то кућа, да ли је неко крв пропљувао да би је саградио?
- ГВОЗДЕН: Знао сам ја и онда да не радимо све како треба... али, коме се то тада смело рећи?... Није то ваљало, али, не ваља ни ово данас: пљуј па пљуј, и право и криво! ... Кажеш: отео сам ти кућу, сматраш ме лоповом, разбојником ... Нека буде ... Ево, сад ти све враћам. Дајем твом сину!
- КАТАРИНА: Поштено.
(Звони њољски телефон)
Немојте се деранжирати, госн мајоре, ја ћу.
(Подигне слушалицу)
Командни штаб! ... Нисам ти ја мудроња, барабо једна!
- ГВОЗДЕН: Каћа, не спуштај!
(Узме слушалицу)
Мајор Вуковић! ... Реци, слушам... “5:5”! Алал вера! Тако се игра фудбал, сад само у напад! ... А? Шта си још хтео? ... Пробили су фронт? Где? ... Ау, па то је овде иза ћошка...
(Дейонације)
... Чујем, сигурно да чујем. Где је Бркић? ... Погинуо и отишао кући?! Ко је то смислио? ... Наредба одакле?... Па да, Команда ваздухопловства, генерал Антић. То је због оних авиона, мајку им авионску. Ко да ја немам друга посла, но да зевам у небо и гледам лете ли “црвени” или “плави” ... Знам да је тешко. Слушај ме добро, буразеру: издржите, до последњег! Ја ћу одавде покушати да запушим ту рупу на фронту ... И

обавести ме одмах ако падне још неки гол. Здраво! ...
(Окреће ручицу телефона. Осћалима)
 Видите, непријатељ само што ми није за врат скочио,
 а ви ми овде терате контру ...
(У слушалицу)
 Ало, дивизион? Мајор Вуковић на вези! ... Шта ра-
 диш, војниче, спаваш? ... Дај ми команданта, хитно! ...
 Момчило, ти си? ... Чуј; пробили су се! ... Да, сасвим
 неочекивано ... Не знам да ли је то предвиђено сце-
 наријом, али, они клипшу према нама! ... Колико? Две
 батерије? Где су остали?... Која резерва, потребни су
 одмах овамо! ... Човече божји, остави се сценарија,
 видиш да агресор тера, по своме! ... Момчило, ако те
 пробу, одосмо до ђавола и ја и ти – и сценаристи!
 Здраво!
(Сћустји слушалицу)
 ... Андрија, пријатељу, да попијемо по једну и за-
 кључимо посао.
*(Насће себи и Андрији. Подигне чашицу. Андрија не
 ђрихваџа)*

- АНДРИЈА: Гвоздене Вуковићу, ти си луд.
- ГВОЗДЕН: Па да, то ми је хвала...
- КАТАРИНА: Упозорила сам вас, пријатељу, да је он деструктиван.
- АНДРИЈА: Сад чак и поклањаш оно што није твоје!
- ГВОЗДЕН: Ја уопште не разумем о чему говориш. Разумеш ли га
 ти, Каћа?
- КАТАРИНА: Ја?! Оставите шалу ...
- АНДРИЈА: Разумећете, помоћи ће вам већ неко у томе.
- ГВОЗДЕН: Ма немој? Мислиш да комунисти само треба да оду на
 онај свет, па ће ова земља процветати?
- АНДРИЈА: Ко говори о комунистима ...
- ГВОЗДЕН: Ти, друже мој, и теби слични! Постала је права мода и
 бизнис да се плује по нама. Криви смо и што су Турци
 овде били пет стотина година.
- АНДРИЈА: И ви ћете бити толико, шта се ту може?
- ГВОЗДЕН: А томе сигурно и пишеш у том свом породичном
 роману ...
- АНДРИЈА: То је социолошка студија, а не роман!

- ГВОЗДЕН: У реду. И кад је напишеш, шта онда? Шта си доказао?
- АНДРИЈА: Шта сте ви доказали, мајку вам вашу? Да неко може годинама да лаже и маже, а да при том живи све боље и боље!
- ГВОЗДЕН: Није ваљда да цео народ тако мисли?
- АНДРИЈА: Који народ? Прогласили сте га својом дедовином и распродали, парче по парче.
- КАТАРИНА: Ју, нисам знала да је и млађи свет овако залуђен политиком.
- ГВОЗДЕН: И још увек ме покушаваш убедити да пишеш само социолошку студију?
- АНДРИЈА: Немам ја тебе шта да убеђујем! Моја књига је моја ствар и ничија више.
- ГВОЗДЕН: Ваљда ћеш је понудити неком издавачу?
- АНДРИЈА: Ни то те се не тиче!
- ГВОЗДЕН: Забога, Андрија, видиш ли како је данас тежак живот: не можеш сина да запослиш, не можеш Милици да издејствујеш пензију – како ћеш књигу да објавиш? Мислиш да за то не треба веза?
- АНДРИЈА: Твоја сигурно не!
- ГВОЗДЕН: Него чија? Ти исти који данас пљују по комунистима, иза леђа читалаца једу с њима из истог тањира. Ако сам са села, знам и ја понешто о литератури.
- АНДРИЈА: Штапаћу је приватно.
- ГВОЗДЕН: У колико примерака? Педесет?... Шта би твој отац рекао на толики тираж?
- АНДРИЈА: Вуковићу, не дирај мог оца ...!
- КАТАРИНА: Полако, људи, полако ... Дискутујте парламентарно.
- ГВОЗДЕН: Андрија, буди реалан: свака част твом оцу и штампа-рији “МАРИЋ” – али, то је било... и прошло је.
- АНДРИЈА: Марићи су први унели ротациону пресу у Србију, док су Вуковићима још висиле вериге у дневној соби!
- ГВОЗДЕН: Висе и данас, мој пријатељу, па шта? Ко ме је боље?
- КАТАРИНА: Је ли вам баш о главу да све то данас истерате на чистину?

- ГВОЗДЕН: Мени, богами, није. Андрија, то ти је књига и по – и више збора нема!
- АНДРИЈА: Не тражим ја аминовање, али, ако се неки разговор заподене, ред је и да се заврши... Шта ви мислите, да причам ... зато што сам се напио? Пет година обијам библиотеке, архиве, скупљам грађу, зашто? Гвоздене Вуковићу, има на овом свету и важнијих ствари од удадбе и женидбе!
- ГВОЗДЕН: Реци ми бар једну.
- АНДРИЈА: Шта то вреди? Ти си убеђен како је мени стало да извргнем руглу тебе и твоју братију?... Али не, ја у својој књизи сагледавам ствари много шире и свеобухватније: социјализам, капитализам – то су само облици власти, зрнца песка у пустињи људске цивилизације!
- У току последње реплике на сцену су ушли Небојша и Краснојевић љирдржавајући у средини калешана Мићу који се клаћи и који подригне на последње Андријине речи.*
- ГВОЗДЕН: Мито, гром те спалио!? Шта си то урадио ...?
- МИТА: Сун ... чаница, друже мајоре.
- ГВОЗДЕН: Осећам одавде ту сунчаницу. Краснојевићу, води га у купатило!
- МИЛИЦА: Стани, полако. Скидај те блатњаве чизме!
- МИТА: Главу дајем, чизме не дајем!
- МИЛИЦА: Е, нема онда ни купатила!
- КРАСОЈЕВИЋ: Како, молићу нема? Малопре је било ту?
- МИЛИЦА: Малопре је малопре! У међувремену – треснула бомба, право у шољу!
- АНДРИЈА: То се зове прецизност...
- ГВОЗДЕН: Краснојевићу – упрти га на леђа и марш с њим у купатило!
- КРАСОЈЕВИЋ: На леђа? Друже мајоре, погледајте га колики је ...!
- ГВОЗДЕН: На извршење!
- КРАСОЈЕВИЋ: Јеби га, ово ко у старој Југославији...
(Уљрићи Мићу на леђа и једва изађе са сцене)
- ГВОЗДЕН: Небојша, јеси ли довео војску?
- НЕБОЈША: Нисам.

- ГВОЗДЕН: Како ниси...?!
- НЕБОЛША: Отишли сви на утакмицу. Само је капетан остао.
- ГВОЗДЕН: Скандал! ... За ово ће неко морати да одговара!
- АНДРИЈА: Хоће, Вуковићу, кад бандера пролиста...
- КАТАРИНА: Пријатељу Гвоздене, смирите се. Мислите на своју породицу, на своју Наташицу.
- ГВОЗДЕН: У праву сте, пријо, потпуно сте у праву ...
- КАТАРИНА: Ви сте своје одужили. Нека сада млађи трљају главу.
- ГВОЗДЕН: Како ме ви добро разумете...
- КАТАРИНА: Нисте ви криви што војска нема домаће васпитање. То су млади људи, на одговорност треба позвати њихове родитеље.
- ГВОЗДЕН: Тачно! А није лако бити родитељ.
- КАТАРИНА: Није, пријатељ' Гвоздене, ни мало! Али, ви сте осветлили образ: ваше дете – ваша светиња! Живели...!
(Подигне чашицу)
- ГВОЗДЕН: (Подигне чашицу)
Живели пријо! ... А сада, сине мој Небојша, седи.
- НЕБОЛША: Зашто?
- ГВОЗДЕН: Јеси ли за једно пиће?
- НЕБОЛША: Хвала, други пут.
- КАТАРИНА: Хоћеш ли да ти бака замеси колаче?
- НЕБОЛША: Шта вам је? Оставите ме на миру.
- ГВОЗДЕН: Тако је, пустите дете ... Небојша, сине, види да ти кажем: јеси ли чуо за бајку о Ромеу и Јулији?
- АНДРИЈА: Ово је и за мене изненађење.
- НЕБОЛША: Каква бајка? Јесте ли ви сви пијани?
- ГВОЗДЕН: Боже сачувај!... Елем, Ромео и Јулија су били млади, лепи и јако су се волели. А њихови родитељи ... се нису волели. И како су се њих двоје волели, а њихови родитељи се нису волели, они нису могли да се воле ... Разумеш?
- НЕБОЛША: Не.
- АНДРИЈА: То не би разумео ни Шекспир.

- ГВОЗДЕН: Ствар је проста: да бисмо спречили трагедију, ја и твоји родитељи, и твоја бака, одлучили смо да теби и Наташи дозволимо да се венчате!
- НЕБОЈША: ... Хоћете ли да поновите?
- ГВОЗДЕН: Постаћемо фамилија, зете мој драги!
- НЕБОЈША: Ђале, јеси ли ти дао дозволу да се венчамо?
- АНДРИЈА: Наравно, сине. Зар да се убијеш у некој мрачној гробници?
- НЕБОЈША: А ко је рекао да ми хоћемо да се венчамо?
- АНДРИЈА: Твој таст.
- КАТАРИНА: Чекај, чедо бабино, да ти ја све објасним ...
- НЕБОЈША: Шта да ми објасниш? Ма, носите се сви у п ... материну!

Зазвони њелефон, Катјарина махинално њодигне слушалицу.

- КАТАРИНА: Ало?... Који генерал?.. Ма, носи се, Антићу, у п... материну!
(*Сјусјии слушалицу*)
Небојша, какав је то речник? Пријатељ Гвозден ти жели најбоље!

Ујирчи Стевановићка, њоцејана и изгребана, с њоцејаном засјавом у рукама.

СТЕВАНОВИЋКА: Друже мајоре, отела сам ратну заставу “плавих”...!

- ГВОЗДЕН: То је заставка фудбалског клуба, идиоте један!

Уђе Красојевић са чизмама из којих се цеди вода.

- КРАСОЈЕВИЋ: Опране чизме, друже мајоре, по вашем наређењу!

- ГВОЗДЕН: А где је капетан?

- КРАСОЈЕВИЋ: Још увек се центрифугира.

- ГВОЗДЕН: Боже, дај ми снаге да данас никога не убијем ...

Ујирчи Најаша у униформи ГО.

- КАТАРИНА: Ево и снајкице ...!

- НАТАША: Тата, пробили су фронт! Опкољени смо!

Гвозден зграби њелефон и њочне да окреће ручицу.

- ГВОЗДЕН: *(У слушалицу)*
Ало?... Ало? ... Стево, јеси ли то ти? ... Где је Стева? ... Погинуо? Нека је погинуо, реци ми, куда је отишао?... На пецање? Дабогда се удавио! ... Ало, противавионска? ... Противавионска, јави се! ... Ало, дивизион? ... Ко си ти? ... Шандор? Који Шандор? ... Чобанин? Где је војска, Шандоре? Где су топови? ... Не тотови – топови! ... Ало? ... Ало? ...
(Залуђи слушалицу)
- НАТАША: Тата, шта ћемо да радимо?
- ГВОЗДЕН: Ти се удајеш, то ћемо да радимо!
- НАТАША: Како...?
- ГВОЗДЕН: Овако како ти кажем! Удајеш се за Небојшу, колико сутра...!
- АНДРИЈА: Ђери моја, дођи да те загрлим.
- НАТАША: Не пада ми на памет!
- ГВОЗДЕН: То је наређење!
- НАТАША: Небојша, шта је ово?
- НЕБОЈША: Појма немам.
- ГВОЗДЕН: Немаш, је ли? А копице си умео да направиш?
- КАТАРИНА: *(Прекрсти се)*
Оче наш, не воведи нас во искушеније ...
- МИЛИЦА: Вуковићу, о чему ти говориш?
- ГВОЗДЕН: *(Најташчи)*
Мислиш да не знам да си у другом стању ...?!
- НЕБОЈША: Наташа... је ли то истина?
- АНДРИЈА: Другови, удаљили смо се од Шекспира.

Улази мокар кайеџан Миџа.

МИТА: Опростите, где бих могао да се окачим?

Звони тџелефон. Красојевић љодижне слушалицу.

КРАСОЈЕВИЋ: *(У слушалицу)*
Ало? ... Мудоњо, жив си? ... Шта кажеш: “6:5”? Ура, победили смо! ... Не чујем, за кога? ... Ало? Ко је победио?... Ало? ... Ало? ...

Уџрчи Љубинка Вуковић, унезверена и задихана, носећи у свакој руци љо једно живо џиле.

- ГВОЗДЕН: Љубинка, само си ми ти фалила!
- ЉУБИНКА: Фали теби даска у глави, Гвоздене Вуковићу! ... Док се ти овде зевзечиш, Шиптари ти освојише фарму!
- ГВОЗДЕН: Како “освојише”...?
- ЉУБИНКА: Ко од шале! Кажу: такав је договор. Шта си се с њима договорио, мајку ти сепаратистичку?
- ГВОЗДЕН: Ништа, Љубинка, очију ми...
- ЉУБИНКА: Ко је онда, ако ниси ти?
- ГВОЗДЕН: *(Покаже на Андрију)*
Он.
- АНДРИЈА: Шта ја?
- ГВОЗДЕН: Ти си их послао на моју фарму!
- АНДРИЈА: Вуковићу, како би било да измериш температуру?
- ГВОЗДЕН: Платићеш ми за ово, пропали буржују!
- АНДРИЈА: Хоћу, али тек кад ти измириш своје дугове, пропала комуњаро!
- ГВОЗДЕН: С ким сам ја хтео да се ородим...
- АНДРИЈА: Радије би се с алигатором ородио!
- КАТАРИНА: Оче наш, шта се ово догађа? И докле? И какав ће бити крај ....?

Заштамњење.

КРАЈ